

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de reactie van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 28 maart 2012 op de brief van de stichting VSA tot aanpassing van de Wet voortgezet onderwijs (WVO) opdat het onderwijsaanbod zich kan aanpassen aan de vraag (2012D13680).

De voorzitter van de commissie,
Van Bochove

Adjunct-griffier van de commissie,
Bošnjaković-van Bommel

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de reactie van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap op de brief van de stichting Vrije Schoolkeuze Amsterdam (hierna: VSA), welke zij op verzoek van de vaste Kamercommissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aan de Tweede Kamer heeft gestuurd. In haar brief gaat de minister in op de wetgeving inzake de voorzieningenplanning en de evaluatie van deze wetgeving die in 2013 aan de Kamer wordt aangeboden. Volgens VSA ligt de genoemde wetgeving ten grondslag aan de lotingproblematiek in Amsterdam. Die evaluatie zullen de genoemde leden na ontvangst op haar merites beoordelen. De minister gaat echter niet in op enkele overige punten die VSA in haar brief aanstipt. Daarom zien de leden aanleiding tot het stellen van een aantal vragen.

In haar brief aan de Tweede Kamer nuanceert de minister de stelling van VSA dat de voorzieningenplanning voortgezet onderwijs de oorzaak is van lotingproblematiek in Amsterdam. Ook vóór de invoering van de voorzieningenplanning in 2008 zou de lotingproblematiek al gespeeld hebben. Hoe lang speelt de problematiek en welke andere redenen zijn er, volgens de minister, aan te wijzen als oorzaak van die problemen, zo vragen de leden. Heeft de minister een oplossing gezocht voor die eerdere problemen en zo ja, welke, zo vragen genoemde leden.

In de brief van VSA stelt de stichting dat na uitloting vaak de overige scholen «van voldoende kwaliteit» geen ruimte meer hebben om de betreffende leerlingen op te vangen. Kan de minister, zo vragen de leden, uiteenzetten hoeveel scholen in het voortgezet onderwijs in Amsterdam zwak of zeer zwak zijn.

Het stichten van een nieuwe school door verzelfstandiging van een nevenvestiging zou, volgens VSA, worden bemoeilijkt door de invloed van andere schoolbesturen binnen regionale samenwerkingsverbanden. Kan de minister, zo vragen de leden, de formele en eventuele informele rol van de samenwerkingsverbanden in het besluit inzake verzelfstandiging van een dislocaties toelichten.

VSA stelt voor een zogenoemde «scholenloods» in te stellen die namens ouders en kinderen een advies kan geven over het onderwijsaanbod. Wat is de visie van de minister op een dergelijke loods, zo vragen de leden. Tot slot vernemen de leden graag wanneer de genoemde evaluatie exact aan de Kamer gestuurd zal worden.

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de onderhavige brief. Zij zijn van mening dat onderwijshuisvesting optimaal gebruikt moet worden, en leegstand moet worden voorkomen. Deelt de minister deze twee uitgangspunten, zo vragen zij. Hoeveel klaslokalen staan nu leeg in het voortgezet onderwijs? In hoeverre is er in het Amsterdamse voortgezet onderwijs sprake van over- of ondercapaciteit? Kan de minister toelichten hoeveel Amsterdamse leerlingen voor het voortgezet onderwijs per jaar niet geplaatst kunnen worden in Amsterdam? Hoeveel leerlingen moet na uitloting genoeg nemen met een school die door de Inspectie van het Onderwijs is aangemerkt als zwak of zeer zwak? Voorts vragen deze leden of de minister de scholen met de langste wachtlijsten en dus de meeste uitlotingen kan beschrijven wat betreft kwaliteit en populatie. In hoeverre is het zo dat vooral de zogenaamde «witte scholen» populairder zijn dan de zogenaamde «zwarte scholen»?

Ten slotte vragen deze leden of de minister de mening deelt dat het bijbouwen van scholen geen efficiënte besteding van overheidsgeld is, wanneer voor alle leerlingen een onderwijsplek is. Zo nee, waarom niet, zo vragen zij.

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de reactie van de minister op de brief van VSA tot aanpassing van de WVO

opdat het onderwijsaanbod zich kan aanpassen aan de vraag. Zij waarderen de toezegging van de minister om de geconstateerde problemen en observaties van VSA nauwgezet te onderzoeken, maar zouden graag enkele vragen stellen aan de minister over het tijdsplan waarin dit onderzoek moet plaatsvinden.

In reactie op de brief van VSA merkt de minister op dat lotingproblematiek, op met name Amsterdamse scholen, stamt van voor de invoering van de WVO in 2008. Echter, nader onderzoek naar deze lotingproblematiek voegt zij in de standaardevaluatie van de WVO in 2013. Omdat er voor de uitkomsten van de evaluatie in 2013 duizenden schoolkinderen zich moeten inschrijven voor vervolg onderwijs, willen de leden de minister verzoeken lotingproblematiek in de genoemde steden ook als op zichzelfstaand fenomeen te onderzoeken en hier sneller oplossingen voor aan te dragen.

De leden merken op dat VSA melding maakt van wangedrag van scholen. Zo zou er sprake zijn van het inhuren van externe marketingbureaus of het opzettelijk uitloten van leerlingen. Ook zou er sprake zijn van kartelvorming. De leden zijn hierover bezorgd en verzoeken de minister deze meldingen van wangedrag zo snel mogelijk te onderzoeken en hier, indien de observaties van VSA correct zijn, in samenwerking met de gemeente Amsterdam tegen op te treden.

Voorts merken de leden op dat VSA melding maakt van lotingproblematiek in meerdere steden. De minister zegt in haar brief toe dat Amsterdam een aparte casestudie zal zijn in de evaluatie van de WVO. De leden zouden graag van de minister vernemen welke stappen zij neemt tegen lotingproblematiek en mogelijk wangedrag van scholen in andere steden.

Tot slot merken de leden op dat de minister niet is ingegaan op de voorstellen van VSA om de lotingproblematiek te verminderen, bijvoorbeeld door meer coördinatie of meer stichtingsvrijheid. Hoe staat de minister tegenover deze voorstellen? Ook merken de leden op dat een deel van de door VSA geagendeerde problematiek veroorzaakt wordt door beperkingen opgelegd vanuit artikel 23 van de Grondwet. Zo is het ouders niet toegestaan een school te starten als er zich binnen een straal van 10 kilometer al een school van dezelfde signatuur bevindt. De leden vragen de minister hoe zij dergelijke problematiek wenst te voorkomen en of zij bereid is een modernisering van artikel 23 van de Grondwet voor te bereiden.